

Som en pärla ligger den återställda garvaregården bland lummiga fruktträd och välkrattade grusgångar.

Vid vattenbrynet står irisen i full blom.

Nytt liv i gammalt garveri

När Christer och Martin köpte Wiaholm kunde man stå i källaren och se yttertakets insida, tre våningar upp – så genomruttna var golven. Nu, 15 år senare, känns det snarare som att stiga rakt in i 1700-talet. På gården finns också ett välbevarat garveri från samma tid.

AV JOHN WERICH FOTO ANNE NYBLAEUS

GODS & GÅRDAR 7-2013

DRIVER TVÅ GÅRDAR

HÄR BOR: Christer Jonsson och Martin Wiklander.

FAMILJ: Två utflugna söner.

YRKEN: Christer är möbelkonservator och Martin jobbar som psykiater och konsult.

BOR: Wiaholms Garvaregård, Falerum, Åtvidaberg.

HUSET: Byggt runt 1750. Cirka 300 kvadratmeter fördelade på tre våningar. Två hektar lövskog hör till Wiaholm. Christer driver även familjegården om 300 hektar som ligger i närheten.

VERKSAMHET: Guidade visningar av garverimuseet under sommaren, telefon 0120-203 89.

Christer Jonsson.

På andra sidan bäcken har Christer och Martin byggt ett vackert lusthus där de kan sitta och njuta av utsikten över gården.

»Skurgolvens breda tiljor
kommer från den egna skogen«

I det trivsamma köket är
vedspisen bevarad, här
finns Christers samling av
kopparföremål.

Vi parkerar bilen utanför portlidret, nedanför oss porlar två bäckar och en svag bris rör vid trädskronorna. Platsen är på Wiaholms Garvaregård i Uknadalen någon mil söder om Åtvidaberg. När vi går på den knastrande grusgången under gamla äppelträd känns det nästan som om vi förflyttats genom tiden. Det är som om portlidret vore en tidsmaskin som plötsligt förflyttat oss till det sena 1700-talet. En katt kommer smygande förbi husknuten och på vägen ovanför rider två kvinnor förbi.

Väl framme på förstukvisten med snickarglädje möts vi av Christer Jonsson. Han visar oss in genom den låga ockragula dörren och genom en mörk men vacker hall. Golvtiljorna knarrar under fötterna. Väl inne i köket möts vi av ljuset som flödar in från två håll.

Vi slår oss ner vid ett gammalt och charmigtt nött köksbord, på stolar i glad bondrokoko. Över kaffe och mammas kakor berättar Christer om hur här såg ut för 15 år sedan, då de köpte huset.

– Jag är uppväxt i närheten och när jag hörde att Wiaholm blev till salu åkte jag och tittade på det direkt. Vid andra besöket köpte jag det!

Huset var då i riktigt dåligt skick. Stöttor höll upp taken, vatten hade runnit in överallt, de ruttna golven sviktade under fötterna och en ful tillbyggnad på framsidan fick rivas.

– Vi har gått varsamt fram, låtit det få ta tid, renoverat ett hus i taget. Alla de ruttna golven är utbytta och huset fick resas med domkraft för att vi skulle kunna byta grundläggande delar, som syllstocken, berättar Christer.

De nya vackra skurgolven med breda tiljor kommer från den egna skogen på föräldragården som ligger i närheten.

– Tiljorna är fem centimeter tjocka och vi har återanvänt handsmidda spikar.

Ju mer vi går runt i huset desto mer inser >

Den charmiga byggnaden med säteritak har återfått sin ursprungliga färgsättning

Gamla handsmidda beslag på husets ytterdörr.

Från köket ser man in genom förmaket in till stora salen med de återskapade väggmålningarna.

Salens vackra matbord är byggt av Christer som även renoverat de antika stolarna.

> vi vilket oerhört arbete som finns nerlagt här. Inget har lämnats åt slumpen. Vi blir stående i den vackra salen med bröstpanel och sirligt målade blomstergirlanger på väggarna. Ett golvvur tickar behagligt i bakgrunden och skirt solljus letar sig in bakom bomullsgardinen. Mitt på golvet står ett vackert matsalsbord i rokoko som består av tre mindre bord som kan ställas ihop i olika formationer. De marmorerade stolarna har Christer renoverat och sittedynorna har han klätt i skinn.

– Här inne var väggarna täckta av åtskilliga lager av tapeter, bakom dem hittade vi originalmålningarna, utförda på papp från det nedlagda pappersbruket här i Falerum.

De gamla tapeterna skars ner och finns nu bevarade, och de vackra målningarna har kopierats på de nya väggarna.

GÅRDENS HISTORIA går tillbaka till mitten av 1700-talet då en vallonkvinna med efternamnet De Flon kom till Falerum. Hon var en skicklig garverska och en driven affärskvinna. Platsen intill Storån var lämplig för att bygga ett garveri på, eftersom garvning av hudar kräver stora mängder vatten.

Garveriet ligger mitt emot huvudbyggnaden och utgörs av en långsträckt två våningar hög träbyggnad under tegeltak. På håll ser den ut som vilken sidobyggnad som helst. Men går man närmare ser man att övervåningens väggar utgörs av stora träpersienner. Där uppe torkade man förr de beredda hudarna. Det gällde att ha god ventilation, både för torkningens och luktens skull.

Men garveriet var inte bara en unik kulturbbyggnad, Christer och Martin fick ta över ett komplett garveri utrustat med allsköns verktyg, föremål och möbler. Till och med den gamla garverimästarbostaden inne i garveriet är intakt, med möbler och allt.

Nu är allt iordningställt till ett museum som är öppet vissa dagar på sommaren. >

»Bakom lager av tapeter fanns originalmålningarna kvar«

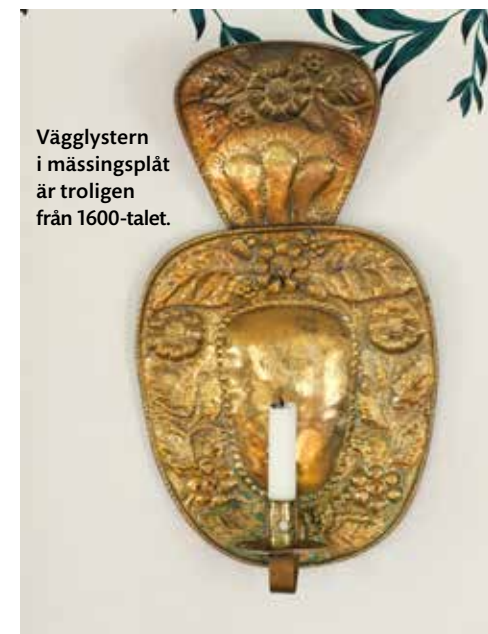
Framför salens ena fönster står ett vackert litet 1700-talsbord, pionerna är från trädgården.

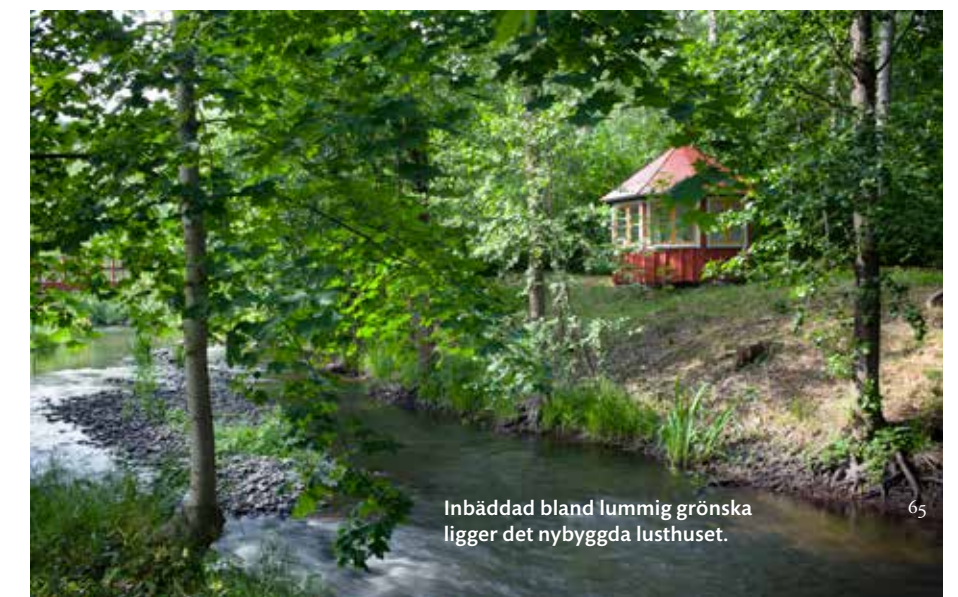
Paret dukar gärna med föremål från förr, som handblåsta glas, silver och porslin.

Vintertid eldas det gärna i kakelugnen från 1700-talet.

Vägglystern i mässingsplåt är troligen från 1600-talet.

Inbäddad bland lummig grönska ligger det nybyggda lusthuset.

»Christer ansvarar för möblerna på flera slott i Östergötland«

Christer visar en ritning på predikstolen i Linköpings domkyrka som han restaurerat.

> Det här med att återställa, renovera och bevara ligger Christer så varmt om hjärtat att det blivit hans yrke. Han är utbildad möbelkonservator och har bland annat ansvar för möblerna på många museer och slott i Östergötland. Ett av hans senaste projekt var predikstolen i Linköpings domkyrka. Arbetet tog nästan ett år då hela den stora predikstolen skulle monteras ner bit för bit för att sedan renoveras och sättas upp på nytt runt en pelare.

I ett av gårdens många uthus har Christer ställt i ordning ett snickeri där han jobbar.

Många av de vackra detaljer som vi möter på gården är gjorda här inne. Tvärsöver de båda åarna på en liten kulle, inbäddad i tät grönska, ligger ett litet lusthus. Även det ser ut som om det stått här sedan gården grundades. Men det är faktiskt helt nytt, byggt av Christer för några år sedan av 1700-talsplank och återanvända fönster.

I lusthuset tillbringar Christer och Martin många eftermiddagar med bäckens porlande som avslappnande bakgrundsmusik.

– Vi lever ett behagligt liv här. Martin job-

bar mycket i Stockholm, då är det skönt för honom att kunna koppla av här.

Martin är psykoterapeut och han har ställt iordning en mottagning i ett annat av gårdens uthus. Här kan klienterna komma till en lugn och rogivande miljö, långt från tråkiga korridorer och ogästvänliga väntrum.

Men framför allt är det lugnet som slår besökaren. Känslan säger att tiden på något vis hoppat över Wiaholm och här skapat en oas för själen. Fast det är ju inte tiden, utan Christer och Martin som stått för det mesta av skapandet! □

I GRANNSKAPET

VÄRT ATT BESÖKA: Adelsnäs herrgård har under sommaren utställningar i orangeriet.

www.baroniet.se

ÄT GOTT PÅ: Trädgårdshotellet serverar gourmetmat i pittoresk herrgårdsmiljö.

www.tradgardshotellet.se

HANDLA HÄR: Herrgårds- och allmogemöbler från 1700- och 1800-talen finns hos Mormorsgrufwans Antik & Inredning.

www.mgantik.se